

Koronavirüs (Covid-19) Salgını Döneminde Ailede Krize Müdahale

Abdullah Işık^{1,*}

1 Sinop Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Sinop, Türkiye.

* Corresponding author (Sorumlu Yazar): A. Işık, e-mail (e-posta): aisik@sinop.edu.tr

ÖZET

Bu çalışma, koronavirüs salgını döneminde aile üyelerinin zamanının çoğunu evde geçirmesi sebebiyle ailede krize müdahaleyi tartışmayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda, krize müdahale kuramından hareketle ailede kriz sürecinin, krize müdahale planlamasının ve yaklaşımlarının psikososyal, kültürel ve ekonomik yapısı ekseninde çok boyutlu değerlendirilmesi planlanmaktadır. Zira son zamanlarda yaşadığımız pandemi sürecinin aile kurumunun yapısını etkilemesi sebebiyle konunun değerlendirilmesine dair önemin ortada olduğu düşünülmekte olup aile kurumunun bekasına yönelik çağdaş bir tehdit olarak değerlendirilen bu kriz sürecinin doğru yönetilmesi de eşdeğer bir önemi teşkil etmektedir. Ayrıca söz konusu salgın tehdidinden kaynaklı ailenin toplumsal yönünün olumsuz etkilenmesi kritik önemdedir. Konuyla ilgili kaynaklar tarandığında, tarihsel süreç içerisinde, salgın başta olmak üzere her türlü kriz riskinin insanı ve çevresini ve dolayısıyla aile yapısını farklı boyutlarda etkilediğini göstermektedir. İlgili literatürde, pandemi gibi bu tür kriz durumlarının krize müdahale yaklaşımı çerçevesinde ele alındığı görülmektedir. Bununla birlikte yapılan çalışmalar, çoğunlukla ailede krize müdahalenin aile içi sorunlar ve bazı diğer toplumsal sorunlardan kaynaklı olduğuna işaret etmektedir. Koronavirüs salgınıyla birlikte günümüz dünyasında bireysel, ailevi ve toplumsal boyutlarda yeni bir düzenin olduğu, olacağı açıktır. Literatürde, konunun bu perspektiften değerlendirilmesi üzerine herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, böyle bir çalışmanın yapılmasına yönelik ihtiyaç öne çıkmaktadır. Bu noktada, krize müdahale yaklaşımının bilgisi kullanılarak salgın döneminde ailenin güçlü yönlerinin ortaya çıkarılması planlanmaktadır. Dolayısıyla bu çalışma, pandemik nedenlerle aile kurumunun yapısına odaklanmaktadır. Çalışmanın aileye yönelik sosyal politika önceliklerinin ve sosyal hizmet uygulamalarının belirlenmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aile, Koronavirüs (Covid – 19), Krize müdahale, Sosyal hizmet

Crisis Intervention in Family During Coronavirus (Covid-19) Pandemic

ABSTRACT

This study aims to discuss crisis intervention in family, as family members spend most of their time at home during the coronavirus pandemic. Based on the crisis intervention theory, it is planned to evaluate the crisis process in the family, crisis intervention planning and approaches in the context of the psychosocial, cultural and economic structure. The pandemic process we have experienced recently affects the structure of the family institution. It is important to manage this crisis process, which is considered as a contemporary threat to the family institution. In addition, it is critical that the social aspect of the family is adversely affected by the pandemic threat. When making a literature review, it shows that in the historical process, all kinds of crisis risks, especially the pandemics, affect the person and his environment and thus the family structure in different dimensions. In the relevant literature, it is seen that such crisis situations such as pandemics are discussed within the framework of crisis intervention approach. However, studies indicate that mostly family crisis intervention is caused by family problems and some other social problems. With the coronavirus pandemic, it is clear that in today's world there is and will be a new order in individual, family and social dimensions. No study has been found in the literature to evaluate the subject from this perspective. Therefore, the need for such a study to be conducted stands out. At this point, it is planned to reveal the strengths of the family during the pandemic by using the knowledge of the crisis intervention approach. Therefore, this study focuses on the structure of the family institution for pandemic reasons. It is thought that the study will help determine social policy priorities and social work practices for the family.

Keywords: Crisis intervention, Coronavirus (Covid – 19), Family, Social work

---

Makale Bilgisi / Article Info

Alınış tarihi
Received date : 02.09.2020

Düzeltilme tarihi
Revised date : 28.09.2020

Kabul tarihi
Accepted date : 30.09.2020

Atıf için
How to Cite Işık, A. (2020). "Koronavirüs (Covid-19) Salgını Döneminde Ailede Krize Müdahale", *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 2020: 1-9.

Dipnot
Footnote Bu çalışma, Ankara 3. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresinde sunulmuştur (2020).
This study was presented at the Ankara 3rd International Scientific Research Congress (2020).

1. GİRİŞ

Günümüze denk gelen ve yeni tip koronavirüs (covid – 19) olarak adlandırılan salgın, birey ve toplumları çok boyutlu etkilemeye devam etmektedir. Söz konusu salgının beraberinde birtakım sağlık sorunları ve sosyal sorunlara neden olduğu, olacağı da açıktır. Koronavirüslerin (CoV), soğuk algınlığı gibi toplumda yaygın görülen, kendi kendini sınırlayan hafif enfeksiyonlardan, Ortadoğu Solunum Sendromu (Middle East Respiratory Syndrome, MERS) ve Ağır Akut Solunum Sendromu (Severe Acute Respiratory Syndrome, SARS) gibi daha ciddi enfeksiyonlara neden olabilen büyük bir virüs ailesi olduğu belirtilmektedir (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Kaynaklar, koronavirüslerin insanlarda bulunan, insandan insana kolaylıkla bulaşabilen HCoV-229E, HCoV-OC43, HCoV-NL63 ve HKU1-CoV gibi çeşitli alt tipleri olduğuna işaret etmektedir. Benzer bir biçimde, 2019 yılının son çeyreğinde Çin'in Hubei eyaletinin başkenti olan Vuhan'da ortaya çıkan yeni tip koronavirüsün ilkin çeşitli hastalarda belirli bir neden olmaksızın geliştiği ve tedavi ile aşılara cevap verdiği bir zatürre görülmesi üzerine SARS-CoV-2 olarak adlandırılan yeni bir koronavirüs ortaya çıkmıştır. Kişiden kişiye bulaşabilen söz konusu virüsün bulaşma oranı 2020 yılı itibariyle büyüme göstermiş olup zaman geçtikçe Avrupa ve Amerika başta olmak üzere neredeyse tüm dünyayı etkisi altına almaya başlamış ve Mart 2020 itibariyle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ/WHO) tarafından pandemi (küresel salgın) olarak ilan edilmiştir.

Dünya geneline yayılan ölümcül salgın hastalığın bugüne değin asemptomatik geçirilebilmekle birlikte baş ve boğaz ağrısı, yüksek ateş, öksürük, burun akıntısı, halsizlik, kas ve eklem ağrıları, nefes almada güçlük, ishal, koku ve tat alma algısını kaybetme gibi semptomlar da gösterebildiği tahmin edilmekte olup salgından kaynaklı Türkiye'de tespit edilen ilk vaka Sağlık Bakanlığı tarafından 10 Mart 2020 tarihinde açıklanmıştır. Türkiye'deki virüse bağlı ilk ölümün ise 15 Mart 2020 tarihinde gerçekleştiği ve Nisan 2020 itibariyle koronavirüs vakalarının tüm Türkiye'ye yayıldığı açıklanmıştır (T.C. Sağlık Bakanlığı, 2020). Kaynaklar, ağır seyreden vakaların genellikle yaşlı bireyler veya eşlik eden hipertansiyon, diyabet, kardiyovasküler hastalık, kanser, kronik akciğer hastalıkları başta olmak üzere diğer immünsüpresif durumlar gibi sistemik hastalığı olan bireylerden oluştuğuna işaret etmektedir. Dünyada olduğu gibi ülkemizde de ilk günden bugüne değin vaka sayılarında kritik eşikler olmuştur.

Koronavirüs salgını insandan insana bulaşabilme özelliği nedeniyle hızla yayılmıştır. Bu durum, diğer risklerin yanı sıra ölüm riskini de artırmıştır. Toplumsal sağlığı tehdit eden bu durum, uluslararası toplumu endişelendirmeye başlamıştır (Zhou ve Chen, 2020). Bu hızlı yayılma karşısında her ülke kendi önlemini almaya başlamıştır. Bu nedenle dünyada yeni tip koronavirüs (Kovid-19) salgınına ilişkin alınan önlemlere bakıldığında, WHO'nun pandemi ilan etmesi, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) ulusal acil durum ilan etmesi, Çin'in Vuhan dahil olmak üzere çoğu şehri karantinaya alması, İspanya ve İtalya'nın tüm ülkede karantinaya gitmesi, Fransa'nın ülke çapında alarm seviyesini yükseltmesi ve sokağa çıkma yasağı ilan etmesi, diğer bazı Avrupa ülkelerinde virüsün yayılmasını engellemek için okullar, üniversiteler ve diğer toplu faaliyetlerin ertelenmesi ve olağanüstü hâl ilan edilmesi, Ortadoğu ülkelerinde sokağa çıkma yasaklarının ilan edilmeye başlaması ve Suudi Arabistan'ın hac ziyaretlerini kısıtlaması en dikkat çeken önlemleri oluşturmaktadır.

Türkiye'de alınan önlemlere bakıldığında ise sınır kapılarının kapatılması, hava uçuşlarının askıya alınması, yurtdışından gelenler başta olmak üzere karantina uygulanması, her türlü sanatsal, kültürel ve sosyal etkinliğin durdurulması, kamusal alanlardan olan okullar, üniversiteler, sınavlar gibi toplu faaliyetlerin ertelenmesi, 65 yaş ve üstü ile kronik rahatsızlığı olanlar başta olmak üzere

haftasonlarından başlayarak peyderpey sokağa çıkma yasağı ilan edilmesi dikkat çekmektedir (Karataş, 2020).

Bu çerçevede, WHO'nun salgını önlemek için açıkladığı tedbirlerin yanı sıra diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de "Evde Kal" ve "Hayat Eve Sığar" gibi çağrılarla kişisel ve toplumsal birtakım önlemler alınmıştır. Genel olarak tüm bu tedbirler, kısıtlamalar ve sokağa çıkma yasaklarıyla birlikte salgın döneminde aile üyeleri zamanının çoğunu evde geçirmek zorunda kalmıştır. İçişleri Bakanlığı verilerine göre, bu çağrılar kapsamında karantinada olan ailelerde geçimsizliğin arttığı ve bu sürecin aile içinde bir krize sebep olma ihtimalinin arttığı bilgisi aktarılmaktadır (Anonim, 2020).

1.1. Salgın Döneminde Ailede Kriz Durumu ve Müdahale Süreci

Tarihsel süreç içerisinde, salgın başta olmak üzere her türlü kriz riskinin insanı ve çevresini ve dolayısıyla aile yapısını farklı boyutlarda etkilediğini göstermektedir. Son zamanlarda yaşadığımız süreçte yeni tip koronavirüs (Kovid-19) pandemisi nedeniyle aile içi iletişim ve ilişkiler de etkilenmiştir. Bu durumun aile kurumunun yapısını etkilemesi de söz konusu olmuştur. Bu ise toplum sağlığı boyutuyla birtakım psikososyal tartışmaları beraberinde getirmiştir. En temelde, afetler, salgınlar gibi olayların zararlarını önlemeye yönelik toplumsal girişimler, bu olaylardan olumsuz etkilenen insanların tam iyilik hallerini sağlamaya çalışmaktadır. Afet, salgın gibi olayların ardından yürütülen bu girişimlerden biri de psikososyal yardım çalışmalarıdır (Aydın, 2014). Biyolojik bir afet olarak koronavirüsün de diğer afetler gibi dezavantajlı durumlarda olanları ve/veya hassas grupları daha çok etkilediğine işaret edilmektedir (IFSW, 2020). Dolayısıyla bu süreçte yapılan çalışmalarda insana yardım mesleklerinden olan sosyal hizmet mesleğinin önemi yadsınamaz. Zira kriz durumlarında psikososyal destek, sosyal hizmet müdahalesinin gerekçesini oluşturmaktadır (Aktaş, 2003). İlgili literatürde, salgın gibi bu tür kriz durumlarının krize müdahale yaklaşımı çerçevesinde ele alındığı görülmektedir (Aktaş, 2003; Selcik, 2017; Yıldırım, 2016). Bununla birlikte yapılan çalışmalar, çoğunlukla ailede krize müdahalenin aile içi sorunlar ve bazı diğer toplumsal sorunlardan kaynaklı olduğuna işaret etmektedir. Başka bir kaynağa göre de yeni tip koronavirüs (Kovid-19) pandemisiyle birlikte karantina sürecinde ailedeki ilişkilerin iyileşebilme olasılığının yanı sıra tahammül ve iletişim sorunlarının artmasıyla aile içindeki sorunların artması da söz konusu olabilir (Altınel, 2020).

Yine, Psikiyatrist Prof. Dr. Nevzat Tarhan, yapmış olduğu açıklamalarda, insanların pandemi döneminde eve kapanmasıyla sosyal ve hatta psikolojik izolasyonun olduğu ve bunun kişiler arasında uzaklaşma, yabancılaşma, içe kapanma ve dolayısıyla tartışmalarla sonuçlandığına işaret etmektedir. Yazar, iletişimde ses tonlarının yükseldiğini, aile içi tartışmalar yaşandığını, aile içi şiddete varan olaylar yaşanmaya başladığını ve tüm bu yaşananların aile içerisindeki krizin uzantıları olduğunu belirtmektedir. (Tarhan, 2020).

Nitekim salgın dönemindeki karantina sürecinde, ailede kriz durumu, en kritik risk faktörlerinden olup koronavirüs salgını döneminde aile üyelerinin zamanının çoğunu evde geçirmesinin ve dolayısıyla sağlık sorunları, sosyal ve ekonomik sorunların artmasının bu durumu tetiklediği bilinmektedir. En genel tanımlamayla akut kriz durumu, geleneksel başa çıkma becerilerimizi sıklıkla bastırır; işlevsiz davranış, "parçalara ayrılma", yoğun korkular ve aynı zamanda dengesizlik durumu olarak da bilinen oldukça endişeli bir durumla sonuçlanır (Roberts, 2005). Bu durumun ailede ve/veya ev içinde gerçekleşmesi hali ise ailede kriz durumu olarak tanımlanabilir. Aile üyelerinin kişisel ve/veya kişilerarası biopsikososyal, ekonomik ve kültürel gibi sorunlarının ailede ani gelişen krize sebep olma

durumudur. İnsana yardım mesleklerine göre ailede kriz durumu, krize müdahale yaklaşımını gerektirmektedir. Nitekim koronavirüs salgınıyla birlikte konunun bu perspektiften değerlendirilmesi kritik olup krize müdahale yaklaşımının bilgisi kullanılarak salgın döneminde ailenin güçlü yönlerinin ortaya çıkarılması sağlanabilir. Zira kriz müdahalesi, planlanmış sistematik bir müdahaledir (Aktaş, 2003).

1.2. Kriz Durumu ve Sosyal Hizmet

İnsanların kriz durumunu yaşamaları her zaman ihtimal dâhilindedir. Bu çerçevede, sosyal hizmet; birey, aile ve toplumu biyopsikososyal, tinsel, kültürel ve ekonomik gibi boyutlarda etkileyen krize yol açan diğer durumlar gibi salgın halinde de önemli bir meslek ve disiplin olarak öne çıkmaktadır. Sosyal hizmet, bu süreci iyileştirmeyi, kriz durumuyla baş etme becerisini sağlamayı ve üstesinden gelebilmeyi krize müdahale yaklaşımının temel yöntem ve teknikleriyle yapmakta olup aile ve üyeleriyle farklı düzeylerde sosyal hizmet uygulamaları gerçekleştirmektedir. Ailede krize müdahale aile üyelerinin psikososyal iyilik hallerine odaklanan mikro düzey, ailenin toplum içindeki iyilik haline odaklanan makro düzey ve özellikle aileye odaklanan mezzo düzey sosyal hizmet müdahalelerini gerektirir. Ailede kriz durumu, aile ve/veya üyelerinin içinde bulunduğu kriz ve dolayısıyla aile içindeki roller, ilişkiler ve iletişim sorunlarından dolayı gerçekleşebilmektedir. Bir bütün olarak aile bu durumdan olumsuz etkilenir ve işlevini kaybedebilir. Dolayısıyla ailenin destek sistemleri ve kaynakları kullanılarak kriz durumuyla baş etmesinde destek sağlanmalıdır (Aktaş, 2003). Özellikle aile üyelerinden olan kadın ve çocuk haklarının korunması noktasında makro düzeyde ailedeki kriz ve dolayısıyla şiddetle mücadelede etkili sosyal hizmet uygulamaları ve sosyal politikalar geliştirilebilir (Görmüş ve Arslankoç, 2020).

Nitekim Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu (IFSW) sosyal hizmet uzmanlarının daha iyi bir dünya için salgınla mücadele ettiğini, Covid - 19 krizinde sorumluluklar aldığını ve başarılar elde ettiğini aktarmaktadır. Federasyona göre, sosyal hizmet uzmanları, birçok ülkede Covid - 19 virüsünden etkilenen toplulukları desteklemektedir. Sosyal hizmet, salgının yayılmasına karşı verilen mücadelede toplumların kendilerini ve diğer insanları fiziksel mesafe ve sosyal dayanışma yoluyla desteklemelerinde ön cephede yer almakta olup aşağıdaki temel işlevlere sahiptir (Uluslararası Sosyal Hizmet Uzmanları Federasyonu [IFSW], 2020).

1. En savunmasız olan bireylerin planlama ve müdahaleye dâhil edilmesini sağlamak.
2. Gıda ve temiz su gibi temel gereksinimleri sağlamak için toplulukları organize etmek.
3. Hizmet kullanıcılarını sosyal hizmetlerle ve politika ortamlarında savunmak, toplulukları ve savunmasız grupları desteklemede açık ve proaktif olmak.
4. Fiziksel mesafeyi ve sosyal dayanışmayı kolaylaştırmak.
5. Meslek olarak, virüse, eşitsizliğe ve bunun sonucunda ortaya çıkan sosyal ve ekonomik zorluklara karşı temel bir koruma olarak sağlık ve sosyal hizmetlerin ilerlemesini ve güçlendirilmesini savunmak.

Bu noktadan hareketle, sosyal hizmetin salgın durumundan kaynaklı ortaya çıkan ailede kriz durumunu krize müdahale yaklaşımının temel yöntem ve teknikleriyle ele aldığını ifade etmemiz mümkündür. Zira sosyal hizmet perspektifinden bakıldığında, hastalık sürecinde demoralizasyon (moral çöküntüsü) ve kayıp ailedeki krize yol açan temel faktörlerdendir (Demiröz, 2003). Bu bağlamda krize müdahalenin önemli isimlerinden olan Donna C. Aguilera ve Albert R. Roberts, akut kriz durumunun çeşitli problemleri doğurabilmekle birlikte her zaman etkili başetme yöntemlerinin

olabilirliğine işaret etmektedir. Krize müdahaleye göre çözülebilen her bir kriz durumu yeni kriz durumlarının çözülebilmeye olanak tanımaktadır. Nitekim Alguilera'ya (1998) göre kişinin yeni krizlerle başedebilmesi için mevcut krizleri aşması gerekmektedir. Zira yazar, ani gelişen (akut) tepkiler ile ortaya çıkan kriz durumlarının kritik bir hal alması ve başa çıkmada başarısız ve / veya yetersiz olunması durumunda gelişim gösterdiğini aktarmaktadır. Dolayısıyla kişinin mevcut krizi çözmede başarılı olamaması durumunda yeni kriz durumlarında kişi daha dezavantajlı olabilir. Bu anlamda, kişinin biopsikososyal, tinsel, kültürel, ekonomik gibi yetersizlikleri krize daha fazla maruz kalmasına sebep olabilmektedir (Selcik, 2017). Böyle durumlarda krize müdahalenin önemi ve gerekçesi gittikçe artmaktadır. Yazara göre, müracaatçının destek sistemlerini, kaynaklarını ve dolayısıyla güçlü yanlarını harekete geçirmeyi amaç edinen krize müdahale modeli, birey ve aileye uygulanabilen kısa ve öz bir yöntemdir.

Temel amacı fiziksel ve psikolojik belirtilerle krize yol açan aile içi problemin yeniden değerlendirilerek birey ve ailesindeki destek sistemleri ve kaynaklarını bu problemi çözmek üzere harekete geçirerek problemle başetme olan krize müdahale, hizmet kullanıcı/danışanın (aile ve üyeleri) isteği doğrultusunda probleme ve çözümüne odaklanır. Yeni tip koronavirüsten hareketle aile içinde tartışma, şiddet ve hatta boşanma süreci gibi yaygın kriz durumlarıyla başetme yöntemlerinin de bu çerçevede değerlendirilmesi kritiktir. Krize müdahale süreci farklı kaynaklarda farklı değerlendirilmekle birlikte aşamalarının genellikle ortaklaştığı dikkat çekmektedir. Bu bağlamda, krize müdahale yaklaşımının öncüllerinden olan Roberts (2002) daha önceki çalışmalarından da referansla akut kriz için ACT (Assessment, Crisis intervention, and Trauma treatment) müdahale modeli kapsamında, danışanın ve problemin belirlenmesi ve krizin tanımlanmasını içeren biopsikososyal ve kültürel değerlendirmelerden oluşan değerlendirme (A-Assessment) yapıldıktan sonra müdahale yapılmak üzere planlanan 1) *Tehdidi değerlendirme*, 2) *Uyumlu ve anlaşılır bir ilişki kurma*, 3) *Temel problemi tanımlama*, 4) *Duyguları keşfetme*, 5) *Alternatifler oluşturma*, 6) *Eylem planını geliştirme* ve 7) *İzleme* aşamalarını içeren krize müdahalenin (C-Crisis intervention) yapılarak müdahale sonrası fiziksel ve/veya psikolojik travma tedavisi (T-Trauma treatment) gibi aşamalar önerilmektedir.

Etkili ve iyi bir uygulama için en kısa süre içerisinde başlayan krize müdahale sürecinin sosyal hizmet ve Sosyal Hizmet Uzmanı (SHU)/Sosyal Çalışmacı açısından 1) Etik bir temele oturtulması, 2) Teorik altyapıya sahip olması, 3) Kendini keşfetme (özfarkındalık) ve 4) Beceri ve tekniklere sahip olma gibi dört temel unsuru bulunmaktadır (O'Hagan, 2002; akt. Yıldırım, 2016). Yıldırım'a (2016) göre müracaatçı ve uzmanın kriz çözümündeki sürecin yeterliliği konusunda fikir birliğine varması durumunda hizmetler sonlandırılabilir. Zira müracaatçının kriz öncesindeki işlevselliğine dönüp dönmediği belirlenmiştir.

2. SONUÇ

Günümüze denk gelen ve hızla yayılarak küresel bir etki yaratan yeni tip koronavirüs (Covid – 19) salgını insanların karantina kapsamında evlerinde daha fazla zaman geçirmesine sebep olmuştur. Aile üyelerinin zamanının çoğunu evde geçirmesi zaman zaman aile içi sorunlara ve dolayısıyla kriz durumlarına yol açmıştır. Biyolojik bir afet olarak koronavirüsten kaynaklı bu kriz durumunun ve sonuçlarının dezavantajlı durumda olan aileleri daha fazla etkilediğini ifade edebiliriz. Bu noktada, kriz durumuyla başetmede sosyal hizmet mesleğinin yeri kritiktir. Zira sosyal hizmet; kırılğan, savunmasız veya dezavantajlı durumda olanlar başta olmak üzere birey, aile, grup, topluluk ve toplumla

çalışmaktadır. Salgın döneminde ailenin ve toplumsal yönünün korunması için etkili krize müdahale yöntemlerinin yapılması önemlidir. Sosyal hizmet meslek ve disiplini, koruyucu ve önleyici rolleriyle krize müdahale sürecinin önemli bir parçasıdır. Bu bağlamda, koronavirüs salgınının neden olduğu karantina süreçlerinde ailenin içinde bulunduğu kriz durumunun çözümü için;

- ✓ Karantina süreciyle ilgili bilinçli farkındalığın geliştirilmesi,
- ✓ Aile içindeki krize yol açan problemin kabul edilmesi ve çözümünde kararlı ve sabırlı olunması,
- ✓ Aile ve üyelerinin görev ve sorumluluklarının yeni veya yenilenmiş kurallar ekseninde düzenlenmesi,
- ✓ Aile içindeki iletişim ve ilişkilerin yeniden değerlendirilmesi,
- ✓ Aile içindeki olumsuzlukların ve güvensizliklerin giderilmesi, güvenli ve açık iletişimin teşvik edilmesi,
- ✓ Kriz durumlarını önlemede caydırıcı kurallar olması,
- ✓ Kriz durumunda ailedeki belirsizliklerle baş edilmesi,
- ✓ Krize müdahalede ailenin güçlü yönlerinin ortaya çıkarılması,
- ✓ Aile danışmanlığı hizmetlerinin sanal ortama taşınması,
- ✓ Kadın ve çocuklara yönelik koruyucu hizmetlerin sağlanması,
- ✓ Sosyal mesafenin sosyal izolasyona (dışla(n)ma) dönüşmesinin önlenmesi,
- ✓ Ailenin geleceğine yönelik aile üyelerinin ortak kararlarının önemsenmesi,
- ✓ Uygulayıcıların mesleki açıdan bilgi, beceri ve değerleri önemsenmesi,
- ✓ Evlerinde kalan ailelerden sosyo-ekonomik zorluklar yaşayanlara yönelik ayni ve nakdi yardımların sağlanması,
- ✓ Ailedeki stres ve krizin şiddet halini almasının önlenmesi gibi uygulamalar önerilmektedir.

KAYNAKLAR

Aguilera, DC. (1998). *Crisis Intervention: Theory and Methodology*. Mosby.

Aktaş, A. (2003). Kriz Durumlarında Sosyal Hizmet Müdahalesi. *Kriz Dergisi*, 11 (3), 37-44.
https://doi.org/10.1501/Kriz_0000000196

Altınel, Ş. (2020, Ağustos 04). *Evdekal Evliliğinize Zarar Vermesin*.
<https://www.doktorsitesi.com/blog/makale/evdekal-evliliginize-zarar-vermesin>

Aydın, D. (2014). Afet Sonrası Psikososyal Destek Uygulamaları. *İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi*, 1-9.

Demiröz, F (2003). Ailede Krizler ve Sosyal Hizmet. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 14 (1), 85-98.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/48446/613694>

Görmüş K. ve Arslankoç S. (2020). Sosyal Hizmet Perspektifinden Covid-19 Salgını Sürecinde Aile İçerisinde Şiddet Olgusuna Dair Genel Bir Değerlendirme. *Sosyal Hizmet, Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği Yayını*, 2, 9-21.

International Federation of Social Workers (IFSW). (2020). *Updated Information on IFSW and COVID-19*.
<https://www.ifsw.org/updated-information-on-ifsw-and-the-covid-19-virus/>

- Karataş, Z. (2020). COVID-19 Pandemisinin Toplumsal Etkileri, Değişim ve Güçlenme. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 3-15.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/tushad/issue/54680/722406>
- Roberts, AR. (Ed.). (2005). *Crisis Intervention Handbook: Assessment, Treatment, and Research*. (Third edition). Oxford University Press.
- Roberts, AR. (2002). *Assessment, Crisis Intervention, and Trauma Treatment: The Integrative ACT Intervention Model*. Brief Treatment and Crisis Intervention, 2(1), 1-21.
<https://doi.org/10.1093/brief-treatment/2.1.1>
- Selcik, O. (2017). Yılmazlık Terapisi: Krize Müdahale Modeli Bağlamında Olgu Sunumları ile Bir Terapötik Yaklaşım. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10 (52), 1139-46.
<http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2017.1967>
- Tarhan, N. (2020, Mayıs 18). *Pandemi ile Birlikte Ailede Şiddet Olayları Yaşanmaya Başladı*.
<https://uskudar.edu.tr/tr/icerik/5233/pandemi-ile-birlikte-ailede-siddet-olaylari-yasanmaya-basladi>
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2020, Ağustos 24) <https://www.saglik.gov.tr/>
- Yıldırım, Ş. 2016. Sosyal Hizmette Krize Müdahale Yaklaşımının Kullanımı Krize Müdahale. *Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (4), 481-486.
<https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbusbed/issue/26662/280106>
- Zhou, Y. and Chen, L. (2020). Twenty-Year Span of Global Coronavirus Research Trends: A Bibliometric Analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17, 1-12.
<https://doi.org/10.3390/ijerph17093082>
- Wikipedia. (2020, Ağustos 24) https://tr.wikipedia.org/wiki/COVID-19_pandemisi

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The pandemic, called the new type of coronavirus (covid - 19), continues to affect individuals and societies multidimensionally. It is also clear that the pandemic has caused and will cause some health and social problems. In order to prevent the outbreak of World Health Organization as well as in other countries of the measures announced in Turkey "stay at home" and "home life is often" a number of personal and social measures have been taken with such calls. In general, with all these measures, restrictions and curfews, family members had to spend most of their time at home during the pandemic. According to the data of the Ministry of Internal Affairs, it is stated that within the scope of these calls, the conflict has increased in families in quarantine and the possibility of this process to cause a crisis within the family is increased. At this point, it is planned to reveal the strengths of the family during the pandemic by using the knowledge of the crisis intervention approach. Therefore, this study focuses on the structure of the family institution for pandemic reasons. It is thought that the study will help determine social policy priorities and social work practices for the family. This study aims to discuss crisis intervention in the family, as family members spend most of their time at home during the coronavirus outbreak.

Conclusion

As a biological disaster, we can state that this crisis situation and its consequences caused by the coronavirus affect the families in disadvantaged situation more. At this point, the place of the social work profession is critical in dealing with the crisis situation. Because social work; It works with the individual, family, group, community and society, particularly those in vulnerable, vulnerable or disadvantaged situations. It is important to make effective crisis intervention methods in order to protect the family and social aspect during the pandemic. Social work profession and discipline is an important part of the crisis intervention process with its protective and preventive roles.

Yazarların Biyografisi

Abdullah IŞIK

Yazar, Sinop Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Bölümünde öğretim üyesi ve bölüm başkanı olarak görev yapmaktadır.

İletişim aisik@sinop.edu.tr
ORCID Adresi <https://orcid.org/0000-0002-5339-2883>